

Antibiyotik Suistimali

Antibiyotikler Dünyada ve özellikle de ülkemizde irasyonel kullanılan ilaçların başında gelmektedir. Günümüzde Antibiyotik suistimali daha çok bilinçsiz kullanım, eksik doz kullanım, yanlış reçetelendirme ve yanlış yönlendirme sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucu olarak toplumda antibiyotiklere **REZİSTANS (DİRENÇ)** gelişmesine, tedavide istenen etkilerin sağlanmamasına ve beraberinde de tedavi maliyetlerinin yükselmesine neden olmaktadır. Bu anlamda eczacıların halka en yakın sağlık ve ilaç danışmanı olarak görev yaptıklarını düşünürsek bizlere, halkın antibiyotik kullanımı ve enfeksiyon hastalıkları konusunda çok önemli görevler düşmektedir.

Hanoi Tıp Fakültesi, Hanoi Eczacılık Fakültesi ve İsveç Karolinska Enstitüsü Halk Sağlığı Bölümünün Vietnamdaki serbest Eczanelerde yaptıkları araştırma bu anlamda çok önemli sonuçları vermektedir.

Vietnamda Eczanelerin Çocukluk Çağı ASYE'lerine Yaklaşımları (1);

Yapılan araştırma Tayland ve Vietnamdaki "İyi Eczacılık Uygulamaları"na Yönelik bir proje çerçevesinde planlanmıştır. Temel amaç, Serbest Eczanelerde Rasyonel İlaç (Özgün olarak da antibiyotik) kullanımının ve İyi Eczacılık Uygulamalarının değerlendirilmesidir. Rastgele seçilen eczanelerde eczacıların, çocukluk ça-

ğı hafif Akut Solunum Yolu Enfeksiyonu konusundaki bilgileri bir mülakat yöntemiyle, davranış şekilleri ise Kurgusal-Müşteri yöntemiyle araştırılıp değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçları özetle şöyledir:

Mülakat Sonuçları;

1. Hafif ASYE'li çocuk için başvurulduğunda ne yaparsınız sorularına cevapları;
%20'si antibiyotik verirdim
%67'si antitussif verirdim
2. Hasta sahibine ne sorardınız sorusuna cevapları;
%53'ü solunum sıkıntısı var mı?
%47'si ateşi var mı?
3. Ne önerirdiniz sorusuna cevapları;
%27'si sıcak tutmasını önerirdim
%9'u tehlikeli olabilecek belirtilere dikkat çekerdim
%43'ü doktora götürmesini önerirdim
4. Birkaç antibiyotik tabletinin satılmasının tehlikesi nedir sorusuna cevapları;
%81 Kısa süreli antibiyotik kullanımı etkisizdir
%76 antibiyotik rezistansına neden olur

Hafif **ASYE'li** kurgusal müşterilerin kullandığı senaryo
Senaryo

Kurgusal müşteri kendisini, 2 gündür öksüren 3 - 5 yaşlarındaki çocuğun anne/ büyükannesi olarak tanıtıyor ve ne yapabileceğine ilişkin öneri bekler. Eczacı bir şey sormadığı sürece durum hakkında daha fazla bir şey söylemez.

Eczanedeki Sunum;

3/4/5 yaşındaki iki gündür öksüren bir oğlum/kızım var, ne almalıyım?

Eczaneden gelecek sorulara göre müşteri şu bilgileri verir

Çocuğun durumu: Biraz yorgun, biraz ateşi var gibi (ama yüksek değil), baş ağrısı-solunum problemi- nazal alerji öyküsü yok, normal yiyip içiyor, öksürme sık değil (saatte 1-2 atak), boğaz ağrısı yok

Boğaz-Burun : Renksiz, açık burun akıntısı

Birkaç gün içinde normal dışı bir yiyecek almamış

Kurgusal - Müşteri Yönteminin Sonuçları:

Toplam 297 kurgudan;

%36'sında standart tedavi rehberine uygun tedavi önerildi

%98'inde ilaç verildi

%24'ünde ikiden fazla ilaç verildi (verilen ilaçların %35'i antibiyotikti)

%45'şinde antibiyotik verildi (60 eczanenin %83'ü antibiyotik verdi)

(verilen antibiyotiklerin %24'ü ampicilin, %32'si amoksisilin, %23'ü eritromisin, %15'i sefalekssin ve %2'si kotrimoksazol)

%48'inde 5 günden az yetecek antibiyotik verildi

Akut solunum yolu enfeksiyonları (ASYE) az gelişmiş ülkelerde düşük ve orta gelir grubu çocuklarda önde gelen hastalık ve ölüm nedeni olarak bilinmektedir. %80'i viral kaynaklıdır ve ASYE tedavisinde kısa süreli ve sık antibiyotik kullanımının rezistans bakterilerin gelişimine neden olduğu bilinmektedir.

Araştırma sonucunda eczanede çalışan eczacıların bildikleri ve uyguladıklarının birbirinden çok farklı olduğu görülmektedir. Mülakatta "hafif ASYE için antibiyotik veririm" diyenlerin oranı sadece %20 iken, uygulamada eczanelerin %83'ü ASYE olguları için antibiyotik vermektedir. Tüm olguların %42'sine antibiyotik satılmıştır.

Hafif ASYE'lu çocuklar için Tedavi Rehberi

Aşağıdaki tehlikeli semptomlardan bir veya daha fazlasının olup olmadığını sorun

- Solunum güçlüğü VEYA
- Yüksek Ateş VEYA
- Yeme veya içme zorluğu VEYA
- Uyuma bozukluğu veya uyanma zorluğu VEYA
- 30 günden fazla süren öksürük
- Bu semptomların bir veya fazlası varsa çocuk hemen sağlık kuruluşuna gönderilir.

Bu semptomlardan herhangi biri yoksa Uygun beslenme, yeterli hidrasyon önerisi ve takip

- ateşi olursa parasetamol ile tedavisi
 - balgamı olursa ekspektoran ile tedavisi
 - öksürük ve boğaz sorunu olursa geleneksel ilaçlarla tedavi
 - gelişirse diğer hastalıkların tedavisi
- Antibiyotik veya kodein ya da antihistamin içeren ilaçlar verilmez

DÜNYADA VE ÜLKEMİZDE ANTİBİYOTİK KULLANIMI

DÜNYADA İLK 5 TEDAVİ GRUBU (Değer Olarak) (2)

Tedavi grubu	Dünyadaki Payı	Türkiyedeki Payı
Kalp, Damar Hastalıkları İlaçları	%19,3	%11,9
Merkezi Sinir S. İlaçları	%15,8	%9,5
Metabolik İlaçlar	%15,3	%12,8
Antienfeksiyon İlaçları	%9,9	%26,2
Solunum Yolları İlaçları	%9,3	%7,98

Bu tabloda da görüldüğü gibi Antienfeksiyon ilaçları kullanım oranı dünyada 4. sırada iken ülkemizde çok yüksek bir oranla (%26.2) 1. sırada yer almaktadır. Aslına bakılırsa Vietnamda yapılan araştırma ve sonuçlarını bu rakamların ışığı altında ülkemiz için düşünürsek maalesef çok daha vahim sonuçlarla karşılaşabiliriz.

Antibiyotik yazımında herhangi bir mikrobiyolojik test yapılmadan rastgele antibiyotik yazılması, her seferde daha geniş spektrumlu antibiyotik kullanımı, hasta tarafından antibiyotiğin etkin süre ve dozda kullanılmaması sonucu direnç gelişmekte, toplum sağlığı açısından olduğu gibi çok yüksek tedavi maliyetlerini de beraberinde getirmektedir.

Kaynaklar

1. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi HİZBİM-Klinik Eczacılık/ Güncel Literatür Özetleri (www.farma.hacettepe.edu.tr)
2. İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası "2001 Türkiye'de İlaç"/IMS Healt Türkiye

Ecz. Fuat ERKÖSEOĞLU

TEB 4. Bölge Adana Eczacı Odası
Bilim Komisyonu Üyesi

TEB ECZ@VİZYON

Byte firması tarafından sektörün kullanılması için hazırlanıp, bizlere sunulan ecz@vizyon adlı program yapılan sözleşme ile bundan böyle tüm kullanım hakları TEB ait olmak üzere TEB Ecz@vizyon adı altında tüm meslektaşlarımızın kullanımına sunulmuştur. Artık tüm yurttaki yaklaşık 2200 eczacı, 40 oda ve TEB bu programla birbiri ile haberleşecektir. Sizlere bu programı aktarmaya ve eczanelerinizde kullanırken kolaylıklar sunmaya çalışacağım:

Ecz@vizyon: Eczacıların takas yapması, sohbet etmesi, mesleki sorunlarını tartışması, oda duyurularının anında iletilmesi gibi olanakları sağlayan bir programdır. Kullanılabilirliği için herhangi bir eczane programına sahip olma şartı olmayıp, internet bağlantısı olması yeterlidir. Program disketleri daha önceden tüm eczanelerimize şifreyle birlikte dağıtılmıştır. Disketlerini kaybeden ya da disketi bozulan meslektaşlarımız ecz@vizyonu "www.bytesoft.com" internet adresinden bilgisayarlarına indirebilir ve çift tıklanarak bilgisayara kurabilirler. Şimdi programı tanımaya çalışalım.

AYARLAR

Bu kısım programın kullanımı ile ilgili ayarların yapıldığı ve genellikle bir defa kullanacağımız bölümdür.

Program ilk açıldığında "gerçek kimlik bilgileri" butonu tıklanır. Bize verilen şifre ve numaralar kaydedilir. Sürekli ileri tuşuna basarak istenen bilgiler yazılır. Böylece sisteme kayıt yapılmış olur.

Burada "oda web adresi" yazan yere "www.adanao.org.tr" yazılır. "gelen mesajları otomatik olarak aç", "program kapanırken internet bağlantısı sonlandırmak için sor" gibi kısımlar kişisel tercihiniz olarak mouse'la işaretlenebilir ya da boş bırakılabilir. Ecz@vizyon açıldığında oda sayfalarının gelmesini istiyorsanız "her açılıştaki oda sayfasını getir" seçeneği işaretlenir. Odamızdan ve TEB'den gelen mesaj ve duyuruların otomatik olarak ekranımızda görebilmek için "oda iletişim modülü etkinleştir" ve "TEB mesajını göster" seçenekleri işaretli olmalıdır. Sesli - kameralı sohbet etmek isteyen meslektaşlarımız "ses/video test" bölümünü tıklayarak gerekli ayarları yapabilirler. Byte eczane programı ya da herhangi bir program sahibi değil isek istediğimiz bir dizine örneğin "c:/belgelerim" gibi bir bölüme fiyatlar otomatik olarak aktarabiliriz. Bu bölümden çıkmadan önce "ayarları sakla" tıklanır. Böylece yaptığımız ayarlar geçerli olur.

WEB

Program ilk açıldığında karşımıza gelen sayfadır. Burada duvar yazıları, şiirler, fıkralar gibi bölümler bulunur. Oyun, eğlence, haber linkleri tıklanarak ilgili sayfalara ulaşılır. Oda web sayfasını açmak için ecz@vizyon penceresinin aşağıdaki kısmından "Oda sayfası" tıklanır. "TEB sayfası" tıklanarak TEB'in web adresi ekrana getirilir. Ecz@vizyon ekranına geri dönmek için "Ecz@vizyon" tıklanır.

ALINANLAR

Bu bölümde şimdiye kadar almış olduğumuz fiyat, haber gibi dosyaların dökümü bulunur. İstenilen dosya ya da fiyat çift tıklanarak içeriği görüntülenir.

TAKAS

Bu bölümde elimizdeki fazla ilaçları ya da miadı yakın ilaçları meslektaşlarımıza bildirerek takas yapma imkanı vardır.

Elimizdeki ilaçları takas amacıyla meslektaşlarımıza duyurmak için, sayfanın yukarı kısmından "takasa gönder" seçeneği tıklanır. Aşağıdaki butonlardan "ekle" tıklanır. Açılan menünün ilgili kısımlarına ilaç adını, miadını, adedini ve gerekli açıklamayı yazıp "ekle" butonuna tıklanır. Son olarak "gönder"i tıkladığımızda elimizdeki ilaçlara ait bilgiler Ecz@vizyon kullanıcılarının dikkatine sunulmuş olur.

Takas yoluyla ilaç almak için "Takasa verilenler" kısmı tıklanır. Aramak istediğimiz ürünün ilk birkaç harfi (ilaç isimleri değişik şekillerde yazılmış olabileceğinden türkçe karakterlere dikkat ederek) yazılır. Şehir haneleri bulunduğumuz şehre yakın olacak şekilde istenildiği gibi doldurularak "ara" tuşuna basılır. Aranan ürün bulununca ilgili satır mouse ile işaretlenip "mesaj gönder" seçeneği tıklanır. Böylece bu ürüne sahip eczaneyle takas işleminin nasıl ve hangi koşullarda gerçekleşeceği hakkında yazışma yapılır. Eğer eczacının yanındaki sembol gülümüyor ve yeşil renkte ise ilaca sahip kişi o anda online durumunda yani hattadır. Aranan ürünün birçok kişide bulunması durumunda liste bir tek sayfaya sığmayacağından diğer sayfaları taramak için "sonraki" seçeneği tıklanarak diğer sayfalar ekrana gelmesi sağlanır.

Acilen bir ilaca ihtiyacımız var ise "Acil aranan ilaçlar" bölümü tıklanır. Burada "Acile gönder" tıklanınca açılan bölüme gerekli bilgiler yazılarak "ekle" tıklanır. Böylece meslektaşlarımıza duyurumuzu yapmış oluruz. İlacı bulduğumuzda "Acilen sil" tıklanarak sistemden silinir.

İLAN

Bu kısımda meslektaşlarımıza satılık dolap, devir eczane, eleman arama gibi bir çok konuda duyurmak istediğimiz ilanları yazarız. Bunun için "ilan ekle" tıklanır açılan pencereye konu ve gerekli bilgiler yazılır "gönder" tıklanır. Böylelikle ilanlarımız meslektaşlarımıza ulaşmış olur.

FORUM

Meslektaşlarımızla mesleki ya da güncel konular hakkında tartışma ve görüş alışverişi yapabileceğimiz bir bölümdür.

Bu bölümde öncelikle "forum kuralları" tıklanarak bu konuda gerekli bilgiler okunmalıdır. "Forum alanları" yazan yerden istediğimiz konu seçilir. Bu konular Türkiye geneli, Bölge eczacı odaları, mesleki anılar, hukuk vs. Buradan bir konu seçilince meslektaşlarımız tarafından yazılan yazılar konu, rumuz, tarih ve cevap sayısı yazılı olarak ekrana gelir. Okumak istediğimiz satıra mouse'la

bir defa tıkladığımızda ecz@vizyon penceresinin aşağı kısmında bu yazının ayrıntılarını okuyabiliriz. Bu yazıya verilen cevapları okumak istersek iki defa tıkladığımızda cevap sayısı kadar satır açılır ve biz bu satırı tek tek tıklayarak dilediğimiz cevabı okuyabiliriz. Elbetteki farklı konularda birçok görüş olabileceğinden konular tek sayfaya sığmayacaktır. Diğer sayfalardaki yazıları okumak için "sonraki" tuşuna tıklarız.

Yeni bir konu eklemek için "Konu ekle" butonu tıkladığında açılan menüden gönderen kısmı (burada önemli bir noktaya gönderen kısmına genellikle rumuz yazılmaktadır. Buda bir ölçüde kendimizi çirkin olabilecek olaylardan koruyabilir) ile konu yazılır. Aşağıdaki bölme yazılmak istenenler yazılarak "gönder" tuşuna basılır.

Bir yazıya cevap yazmak istediğimizde ilgili satır mouse'la işaretlenir ve yukarıdaki menüden "cevap yaz" tıklanır. Yine ilgili yerler doldurularak "gönder" tuşu ile cevabımız gönderilir.

Ecz@vizyon'daki son olarak ilave edilen bir başka alan ise forum alanına "Gerçek kimlik bilgileri ile" katılımın sağlanabilmesidir. Buradaki amaç yukarıda da açıklamalarını getirdiğim; "rumuz" ile katılan forum alanındaki konulara olan yaklaşımın yapay olması, meslektaşlarımız dışındaki kişi yada kişilerin görüşlerini seviyeli düşüreceği şekilde açıklaması ve bunun sonucu olarak da asıl ulaşılmış gereken hedef ve konulardan uzaklaşmış olmasıdır. Kişilerin bu bölümden haberleştikleri sürece yazılarının altında açık kimlikleri ve sicilleri görüntülenecektir. (Bu alan 2,7 build ve TEB tarafından dağıtılan en son sürüm ile etkinleştirilebilir).

ARKADAŞ ARA

Bilgisayarına ecz@vizyon yüklenmiş olan eczacı arkadaşlarımızın bulunabilmesi ve yazılı - sözlü sohbet edebilmesi olanağı sağlayan kısımdır. Buradan okul arkadaşlarınızı, aynı şehirdeki meslektaşlarınızı kolaylıkla bulabiliriz.

"Arkadaş ara" butonu tıkladığında ekrana "kimlik bilgileri" kısmı ortaya çıkar. Burada istediğimiz eczacı ya da eczacıları adı, soyadı, mezun olduğu okul ve mezuniyet yılına göre arama yaptırılabilir. Yine bu sayfadaki "diğer bilgiler" tıklanınca kızlık soyadı, cinsiyeti, medeni durumu, şehir, kullanıcı grubu gibi kısımlar mev-

cuttur. Burada istediğimiz özellikleri her iki kısımdan işaretleyip arama yapabiliriz. Burada dikkat edilmesi gereken yan taraftaki "şu anda bağlı olanları göster" kutucuğu işaretli ise aranan özelliklere sahip olan ve o anda "online" olan kimseler listelenecektir. Bu durumda gülümseyen yeşil bir yüz simgesi kişinin isminin başında yer alacaktır. Kutu işaretli değil ise online olsun olmasın tüm kişiler listelenecektir. Online olmayan kimselerin isminin başında kırmızı üzgün bir surat yer alır.

Bu listeden istediğimiz kişinin ismi mouse'la ile tıklanır. Aşağı kısımda "Detay bilgiler" tıklanırsa kişinin mezun olduğu okul, yılı, kızlık soyadı, cinsiyeti, gibi ayrıntılar ekrana gelir. Mesaj yazmak istersek yine aşağı kısımdan "mesaj gönder" tıklanır ve açılan pencereye istenilen yazılarak "enter" tuşu ile mesaj karşı tarafa yollanır.

Bize mesaj geldiğinde ekranın sağ alt kısmında yanıp sönen küçük bir mektup simgesi belirir. Bu simgeyi tıklayınca açılan pencerede mesajın kimden geldiği ve ne yazdığı görülür.

Arkadaşlarımızla sürekli yazışma yapacak isek "Listeme ekle" butonu tıkladığında o kişinin ismi Ecz@vizyon penceresinin sağ tarafına yerleşecektir. Ecz@vizyon her açıldığında biz kişinin önündeki simgeye bakarak o an hatta olup olmadığını anlayabiliriz. Bizi rahatsız eden bir kimse söz konusu ise (böyle bir seçeneğin gerekli olduğunu bile düşünmek istemiyorum) "kara listeme ekle" butonu tıklanarak yazılan mesajların tarafımıza ulaşması engellenmiş olur. Arama yaptığımızda liste bir sayfaya sığmadıysa diğer sayfayı görmek için "devam" butonu tıklanır.

Listemizdeki arkadaşlarımızın ismi mouse'la bir defa tıkladığında açılan menüden "sohbet", "sesli sohbet", "dosya gönderme", "alınan dosyalar" ve daha önceki yazışmalarımızın tümünü görebileceğimiz "geçmiş" tıklanarak istenilen işlemler gerçekleştirilebilir. Esen kalın.

Ecz. Ali ÇEVİRİM

TEB 4. Bölge Adana Eczacı Odası
Bilgisayar Komisyonu Üyesi

